

ՊԵՂՈՒՆՈՒՐ , ՎԷԼԻԶ ՎԷ ԴՈՒՐԱՆԵԱ , Վ  
Ե. ԾԱՆՆԻ ԷՃՂԱԽԱՆԷԼԵՐԻՆՈՒՆՎԷ ԳԵՆԱՎ  
ԻԼԵԼԻ ԷՃՂԱԽԱՆՎԷ ՎԷ ԸՍՈՎԷՆԱՐԸԱՐՈՒՄԱ :



տէժինտէն նաչի տալըն առհա իւն-  
րուսինէ կիտիմէմէսի հասեպի իւն  
պէշ քիշինին տօնուպ գալարըլարը  
ֆէրտասը կիւնիւ թէքարէն ինրա  
զըլընան թէհարրիւթ տան անլաշը-  
սըլընը խիւտալէնտիկեար զազէթա-  
սը եաղընը :

—Վարնասան եազտըլարընա կէօ-  
րէ, օրանըն հայվանաթ խաթալըլը,  
պու տէֆա Տօպրիպ օլալարընա տու-  
խի սիրաեթ իտէքէք, քիւլիէթի  
թէէֆաթ մուգուա կէլմէքտէ պու-  
լունմուշ տուր :

—Բասաթխանէյի ամիրէնին նէշը  
իթ տիյի պիր թէէկրաֆա կէօրէ, Գա-  
րա տէնիզտէ վէ պահըր Սէֆիտին  
վէնէտիք քէօրֆէգի թարաֆլարըն-  
տան խաֆիֆէք քօրեաղ էսմէքտէ օ-  
լունպ, տէնիզէ ֆուրթունա եօգ իմիշ  
կէշէն չարլէնպիհ կիճէսի Բօթի լիմա-  
նընտա չիտտէթի պիր ֆուրթունա  
գուհուր իթմէսինտէն նաչի, սիր Օս-  
մանը կէմիսին տիրէքէքի գըրըլըպ,  
Բօթի նամ տիրէք պիր օսմանը կէմի-  
սի դարգ օլմուշ վէ ֆալաթ տէրու-  
նինտէ պուլունան թայիֆէլէր գուր-  
թարըլըլ տըր :

—Կէշէն կիւն պէշ պին զուրուշտան  
աշաղը գըլմէթի օլան էմալտան  
վէրիկ ալիզ օլունմասը հազըլընտա  
իրատէ պուլըլմուշ օլտուղունա դա-  
ղէթալարտա կէօրիւմիւշ օլտուղուն-  
տան զազէթամըլտա տէրժ իթմիշ ի-  
տիք :

Պու քէրէ էմալք գօմիսինտուն պիր  
թէքքէրէսինտէ պու խուսուսա տա-  
յիր մալիւմթ օլմանտարա, անճադ  
թալիւմթը մախուսէսինտէ, աղ տը  
օլմամա, վէ սահէպինէ մէսքեան  
պուլունմադ շարթը իւն գըլմէթի պէշ  
պին վէ նօգսան օլան էմալա, աղ չօք  
վարիտաթա, վէ հիշ պիր աղ տը վէ  
էմալա սահէպ օլմանտարա ինանէ  
իւն կէշինէն ալիւ վէ ֆուգարա պիքէ-  
սէ տայիր օլմադ գալտի իւն պիր ֆըդ-  
րա օլտուղու կէօթի երիւմիշ օլմադ իւն,  
թասհիհի քէֆիկէթէ լիւղում կէօ-  
րիւմիւշ տըր :

—Սնպիր կիւնտէն պէլընմէքտէ  
պուլունան Բէթըրպուրի վէ վիշնա-  
նըն իքի բօսթալըն տիրէք Բէնճ-  
շէնպիհ կիւնիւ Տէրիսաաթէթէ վի-  
րուտ իտէն Օտէսա վարօրու կէթիւ-  
միշ օլտուղու ճիհէթիւ, Օտէսա վէ  
Լամպէրի պէյնէնտէք չըմէնտըքէր  
գաթալարըն եէնիտէն իւլէմէնէ պաշ-  
Լտողը անլաշըլընը : Անճադ Պուք-  
րէշ վէ վարնա թարիկ իւն պէլըն-  
մէքտէ օլան վիշնանըն իքի բօսթա-  
լընտան տիրէն գալտար Տէրիսաաթէթ  
Ալիւմիւրա բօսթալանէսի պիր խապըր  
ալամամըլ տըր :

—Սէլանիքտէն ալընան պիր թէէկ-  
րաֆիւմէնէ կէօրէ, Մէթըլիւա իւն  
խաքիւպ արասընտաքի չըմէնտըքէր  
խաթիւ, հալալարըն ֆէհալըլը հա-  
սէպի իւն պիր աղ պօղըլմուշ օլտու-  
ղունտան, թէսպիկէ ու թամիրի ան-  
ճադ պիր հաթիթ անա գալտար խիթամ  
պուլապիլի իմիշ :

## ԱՅԳԱՅԻՆ

... խաբարը ,  
Կարծեմք անթիւ են աղղային լը-  
րաղըն մէշ յիշուած անկարգութիւն-  
ներ գալրոցներու մասին . զորս ամէն  
աղղային և մանաւանդ խաբարըր  
խաթա կիւն գլխաղընեմ եմք ուսում  
նական խորհրդոյ ուղղութեամբ եմք  
յօնճնտժ են ժամանակ առ ժամանակ :

բայց ցաւօք սրտի կըսեմք որ փոխա-  
նակ այս անկարգութիւններուն առաջ-  
քը առնելու, և պարտն ու պատշաճ  
տնօրինելու, ևսուսնական խորհուրդը  
իւր անտարբերութեամբ աւելի քա-  
ջալերած է : Այս կարգէն է գալրոցնե-  
րու մէջ տղայոց անխնայ գանակոծ-  
ուիլը . ապտակով և կռուիով հար-  
ուածուիլը . որուն ցաւալի հետեանք-  
ները նոյնպէս լած և կարգացած եմք  
լրագրաց մէջ : Դժբաղդաբար այժմ  
մերք ալ պիտի ներկայացնեմք Հայ հա-  
սարակւթեան այսպիսի բարբարոսու-  
թիւն մը . որ տեղի ունեցած է մեր  
թաղին մէջ :

Թէն ասկից առաջ ալ գալրոցիս դա-  
ստու պարոնը 10 տարեկան տղա մը  
երկու բռնցի հարուածներ տուած էր  
գլխուն . որուն հետեալ օրը խեղճ  
տղիկը հիւանդացաւ, և երբ բժիշկ  
բերուեցաւ, պատասխանեց թէ պաշ-  
տան էմէթ տիր, եւ զիւրապէսինճէ  
գօրգմուշ պու չօնուգ, վէ եախտ  
պաշընա վուրմուշլար, զորս գալրոցա-  
կան տղայք իսկ վիպեցին . այն ատեն  
տղին հայրը աստ անդ պատմելով բա-  
ւականացաւ, և երբ առողջացաւ գըպ-  
ըոց խրկելէ դադրեցուց :

Անցեալ չորեքշաբթի օր ալ Օղիկ  
անուն կին մը գալրոց մանեւով առանց  
արտօնութեան սրահը կելէ, և կա-  
ռավարիչ (1) կոչուած անձին հետ խօ-  
սելէ զինի, յանախնալար կարապետ  
անուն որը տղի մը երկու ապտակ կը  
շարնէ, որուն վրայ տղան կսկի բռ-  
շքը կարապարչին, թէ ինչ իրաւամբ  
ինքն ներկայ եղած ժամանակ զինք  
կը ծեծէ :

Արդ կը հարցնեմք խաբարըր Տէր,  
թէ որ օրէնք կընեք, որ կին մը ա-  
ռանց արտօնութեան գալրոց վեր կել-  
և կառավարչին հետ խօսելով՝ գողոյս  
ապտակէ անպաշտ և անվայել խօ-  
քերով, և կառավարիչն ալ լուռ ու  
մունջ հանգիստանալին : Երեկոյն  
աղին աղղականներէն մին թաղ. Խօրհ-  
Ատենապետին կը դիմէ նոյն օր գալրո-  
ցին մէջ եղած անկարգութեան և վայ-  
րադուլեան պատճառը հարցունելու  
համար . գիտէք ի՞նչ կը պատասխանէ  
Խաբարըր Տէր, լսեցէ՛ք «էվէթ, հալա-  
լու տըր խառու . թէնէքըրուր էթ քի  
էօլալըմէմիշ տիր չօնուգի, հէմ սիղէ-  
նէ, մէքթէպ պէլիւմ տիր . պիղ դա-  
րուշուրուգ ևն . ևն . խօքեր :

Այժմ յիշեալ տղին հօր եղբայրը  
բողբած է Բերայի աստիկանութեան  
դուռը թէնոյն կիով և թէ կառավար-  
չին դէմ, տեսնեմք թէ ինչ հետեանք  
պիտի ունենայ :

Հաճեցէք, Մեծ Խաբարըր, հետե-  
ալը Զեր արդար գիտողութեամբ  
հանդերձ հրատաղակել պատուական  
լրագրոյն մէջ, իբրեւ ապացոյց, Զեր  
մեծատուութեան գալրոցներու մասին  
ունեցած այնչափ զօհողութեանց և  
աշխատանց :

1875 ֆետրւ. 27

Գասըմփաշա

Շու մէքթուպուն հիքեպէսինտէն  
անլաշըլընտա տըր քի, մերգումէ  
գատընըն թօգաւ վուրտուղու չօնուգ-  
տա, էկէր պիր եանըլըլը եօգ խէ,  
պիւլիւնէք պիր գապահաթ օլմալը  
տըր, լաքին, կիտիպ էօլէ մէքթէպ-  
տէ տէգյմէսի եաղըլըր շէյ տէյիւտիր,  
վէ էն պիւլիւք գապահաթտա, միլէ-

(1) Կառավարիչ ըստած անձը Նոյ հա-  
սարկուն մնացած մէկն է, որ ինն տարի  
պարտաւ պարտէլին յետոյ, այս անգամ  
նորին զգաստարաւի եղած է . թաղին ծե-  
րը լինելուն :

Թիմիզտէ թա էսկիսէն պէրու քէօք  
լէշիւշ օլան պիր ֆէնա խույտա տըր,  
չէյլէքի, մէքթէպէլտէ աղըլը պա-  
շընտա աստամարա իշ վիլիւնէք եէր-  
տէ, հալէա, չօք տէֆա չօք եէրլէր-  
տէ, տէյիւ իշ ինն աստամարանըլմադ-  
տա, իլլա աստամ գալրըլմադ իշին իշ  
վիլիւնէքտէ տիր . վագաա, պիր ա-  
տամ վէ պիր էհալի իշին, իլլա իեարը  
վէ ֆուգարաք գալրըլմադ պիրինճի  
տէրէնէտէ ոյօնտուր, լաքին գաշ եա-  
բար իքէն կէօղ չըգարմադ տախի պօրճ  
տէյիւ տիր :

## ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

ՅՐԱՆՍԱ

Բարիս, 10 մարտ

Միլէթ մէճլիսի, իհթիւթա աքէ-  
րինին սիլաշ ալթընտա պուլունմալա-  
րընըն միւտտէթ ինի աղալթան գանուլն  
լայիհասընը գապուլ կլէտի :

Բարիս, 10 մարտ

Բէ-Ա—Եննի գապինէթօ աթ իտէքի  
զէվաթ տէն միւրէքքէպ օլարադ թէ-  
շէքիւլ կլէտի :

Միւսիւ Պիւֆէ, տախիլիէն նաղըրը  
վէ քէյիսի սանի

- Տիւֆօր, տապիլ
- Տիւք Տըքադ, խարիճիէ
- Ժէնէրալ տը Սիսէի, հարպիէ
- Ամիրալ Մօնթէնիւք, պահրիէ
- Լէօն Սիսի, մալիէ
- Վալան, մէարիֆի ումուլիէ
- Գալիսու, ումուլու նաֆիս
- Վիքօնթ տը Մէօ, թիւարէթ

ԱԼՄԱՆԱ

Պէրլին, 10 մարտ

Հէր նէ գատար Ալմանեատան խա-  
րիճէ աթ վէ պարկիր ինրաճաթը մէնն  
օլունմալ իտէ տէ, Լալիցէր ասաքիլի  
իշին լիզուլի կէօրիւնէն հայրլանաթըն  
սաթըն այլընմասընա հիւքիւմէթի միւ-  
շտրիլէյա ըստաթ վէլմիշ տիր :

ԻՄԱՆԱ

Մատրիս, 10 մարտ

Բարիստէ սալթանաթըն սէնիէն սէ-  
ֆիրի աստաթէթ լու Ալի փաշա հաղըթի-  
լէրինին իւհաէլէրինէ, Խաբանա սէ-  
ֆարէթի տախի իլալէ պուլըլմուշ  
օլտուղու ճիհէթիւ, Պաղը Ալի ճանի-  
պինտէն ալարըլ իթիմատնամէյէրինին  
Խաբանա գըրալընա թապ տիմ իթմէք  
իւզըրէ, փաշայի միւշտրիլէյ հաղըթի-  
լէրի Մատրիստէ միւլանէլէթ իթմիշ  
տիր :

Մարէշալ Մալ-Մահօն իւն բըրէն  
Պիսարդա, Խաբանա գըրալը Ալֆօնս  
թարաֆընտան, Թապիս տ'Օր նըշալը-  
նըն կըրան գօրտօնութեան պիր գըթա-  
սը վէրիլմիշ տիր :

Ինիլիթիւս

Լօնտոն, 9 մարտ

Լօրտար գամարաշնտա խարիճիէ  
նաղըրը Լօրտ Տէրպի, Լօրտ Գարլէնի-  
ֆօրտա վէրտիլի ճէկոպընտա, չըմալի  
իւշ տէվլէթիլէրին Մէվլէքէթէյն վէ  
Սըրպիս իւն թիւարէթ մուհաէտէսի  
աղտըլըմընտա ալընալ վէրիլէն մէք-  
թուպարըն հէնուլ թէքմիլ օլմամա-  
սընտան պահի իւն, պուլարը գամա-  
րտա աղղիւնէնէնէյին պէհան իյ-  
լէմիշ տիր :

## ԽԻԻՃԱՐԻՑԻ

Լիւլըրուլ 11 մարտ

Միս Ն. Օր բաւուղը 8 3 1/3  
Տօլար էյի ճիս 8 1/4  
Պու կիւնքի սաթը 18.00 ողաւ  
Բիպա տուրիւն

## ՍԱՐՐՑԻՒ

Լօնտոն, 11 մարտ

|                            |            |
|----------------------------|------------|
| Էսհամը Ռուսի աղըրը         | 45 5/8     |
| » » քաբանա                 | 45 1/2 5/8 |
| 65 »                       | 69 1/4 3/4 |
| 69 »                       | 87 1/2 3/4 |
| Պոն տիւ Թրէգօր (Ս'ր'Ս' Բ.) | 81 1/2 3/4 |
| 1875 »                     | 55 3/4 5/8 |
| Ինիլիթի օնսուլտի           | 95 95 1/8  |

Բարիս 11 մարտ

|                            |           |
|----------------------------|-----------|
| Էսհամը Ռուսի աղըրը քաբանա  | 45 87 1/2 |
| 1869 »                     | 292 50    |
| Բուլմիլ չըմնտըֆիլ սէհիլէրի | 152 75    |
| Ֆըրանսի ֆօնտօնա 5 »        | 105 25    |
| » » 5 »                    | 65 42 1/2 |
| Էսհամը                     | 71 95     |

ԳԱՆԱԹԱ ԲԻԱՋԱՍԸ

|                                |           |
|--------------------------------|-----------|
| Էսհ. Ռուսի փետրւ. 27 աղըրը գալ | 48 14     |
| » փետրւ. 28 սապահ աղըրը        | 48 9      |
| » Էն Էսհ. ք                    | 48 15     |
| » Էն աղըրը                     | 48 10     |
| » Սապի 8                       | 48 11     |
| Խիթիլ քաղ 1865 ին              | բ. ք. 546 |
| » 1865 »                       | բ. ք. 550 |
| » 1869 »                       | 256       |
| » 1872 »                       | 81 1/2    |
| » 1875 »                       | 282       |

|                           |             |
|---------------------------|-------------|
| Քրիտի միլիտալ             | գ. ք. 11 52 |
| Սոսիլթի միլիտալ աղսիւնալը | գ. ք. 8 05  |
| Սոսիլթի Օլման             | գ. ք. 5 52  |
| Սոսիլթի պանդաղ աղսիւնալը  | գ. ք. 6 55  |
| Շըմնտըֆիլ սէհիլէրի        | 152 1/4     |
| Քրիտիլայ հիստիլի          | 570         |
| Աղ ճէ ֆայիլի              | 7—8         |
| Բէրօր                     | ԿԼԵՏԷ       |
| Հէլիլիսի                  | 7           |

ԿԼԵՏԷ

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

Զէլիլիսի

—Նորերում մի քաղաքում մի երկ-  
տասարդ կամենայով պատկեր, գի-  
մում է իր քաղաքային որ պատկան  
լուծումն ստանայ կոնստանտնուպոլիսը :  
Բայց միևնույն ժամանակ հաստատված  
լինելով որ այդ առասիական գործ ոչինչ  
գլխավորում չեն կարող հանգի-  
սել, իր բոլոր պատրաստութիւնները  
տեսնում է և հարսանիքի օրը հիւրե-  
րին հրաւիրում : Իսկ քահանայն չէ քա-  
լան : Յայտնվում է վերջապէս որ քա-  
հանային կոնստանտնուպոլիս մերժեց ինչ-  
պատկերի իւր առկա երկասարդին պա-  
կելու : Պատճառը անյայտ է : Երկու-  
սորդը վճարել է պահանջվող փողերը,  
գիտէ որ չեն կարող նրան արդելել  
պատկերը, —բայց այնու ամենայնիւ  
չեն թող տալիս : Նրա դիմելը տեղա-  
կան հոգեւոր իշխանութեանը, նրա  
գնալ ու գալը կոնստանտնուպոլիս  
օգնում, — թույլտու իւր չը կայ : Կոն-  
ստանտնուպոլիս մի անդամ ընդունում է  
երկուստեքին ամենակողմէն ձեռով,  
զարծեալ յայտնի չէ ինչ պատճառով :  
Այն ժամանակ քահանայն յամարձա-  
կում է առանց կոնստանտնուպոլիս թույ-  
լտու իւր պատասխանատուա-  
թեամբ պահել զայդը : Այժմ հարցը  
նում ենք այդ երկուստեքին տեղե-  
ամբարն չէ պատկանում և կարող էր  
իր պատկերովը համարել իւր մին-  
չն վերջը տանել : —բայց ինչ պէտք է  
անեն ողորմելի, անկերթ արուեստա-  
ւորներ և գիւղացիք, երբ նրանց հեռ-  
այն ձեռով և գուցէ հազար անգամ  
փոխ են վարվում հոգեւորականներ,  
նրանք յուսահատված ընդունում են  
կամ բողոքականութիւնը և կամ կա-  
թոլիկութիւնը :

ՆԱՄԱԿ Ս. ՊԵՏՐՈՍԻՐԳԻՅԵ

Այս տարուայ յունուարի 7ին Պե-  
տրոսեւրդի հայ ուսանողները այս տե-  
ղի Գեղարուեստաօրհնոց ժողովարանում  
ստուգելի մի հայերէն ներկայացումն,  
որ բաղկացած էր հետեւեալ պիեսանե-  
րից : 1) Պէտր. 2) Արշակ իւրանդի (Խո-  
րէն Գալիսիանի պրերդութեան երկ-  
րորդ արարուածը) և 3) Որ արարուիս  
պէտք է պատկերի, հեղ. Մօլիերի :  
Պէտք է նշատել, որ մեծ գլխավոր-  
ութիւններ յաղթեցին ուսանողները,  
մինչև որ կարողացան գլուխ բերել  
այդ գործը : Առաջին և զլիսուր գր-  
ուարութիւնները կազմում էին կանանց  
գերերը : Մենք կարծում էինք, թէ  
Պետրոսեւրդում, որտեղ հասարակու-  
թիւնը համեմատաբար աւելի զարգա-  
ցած է, որտեղ, վերջին վիճակագրա-  
կան տեղեկութիւններին նայելով, հա-  
յերը համարվում են ամենազարգեալ  
մայրաքաղաքի բոլոր բաղձառեանի  
ազգութիւնների մէջ, հայ-օրիորդնե-  
րը արդաւ կը լինեն ամենայն նախա-  
պաշարմունքից : Գրային գործի և բե-  
մական արհեստի գէժ (1), բայց օրքան  
էր մեր զարմանքը, երբ չը նայելով ու-  
սանողների բոլոր ջանքերին, ոչ մինը  
նրանցից չը յանձն առաւ բեմ գործ  
գալ : Հայաց թատրոնի գործը արդէն  
քանդուելու վերա էր, երբ մեզ հա-  
նեց այդ գլխավորութիւնը մի գերմանու-  
հի, տիկին Գալիսիանցը, որ փոքր և  
չափէ գիտէր հայերէն : Նա կատարեց  
«Պէտր»-ի մէջ կեկէլի գերը, իսկ Մօ-

(1) Միւլիերի վերջին կերպիւն վէ խոյրար  
հազարներու մարտնչութիւն թատերի օրհնեան  
էջէ. զանի խաղերէն էի : Եւրոպայի մէջ  
պիւր միւլիերէն արդէն չկայ : Վէ ինչ պիւր ի-  
շի շէն գաղաւթ վէ ինքա ինքն մէջէն ի-  
շին խաղերէն են մին ինքն ինքն տիւր :

լիերի գլխավորութիւնը : Գործիւնները  
ինչպէս երևում էր տիկինը չէր բաւա-  
կանայել միմիայն բեմ գործը գալով,  
այլ մեծ աշխատանք էր գործ դրել  
իւր վերա բարեխղճութեամբ կատա-  
րելու իւր յանձն առած գործը : Կե-  
կէլի գերի մէջ շատ գլխավոր էր, իսկ  
Գործիւնի գերի մէջ բոլորովին անկա-  
րելի էր զանազանեւրան հայկուհուց  
Հասարակութիւնը գնահատեց նորա  
խաղը ջերմ ծափահարութիւններով և  
մի ծաղկափունջով, իսկուսանող-գե-  
րասանները իւրեանց կողմից մի յիշա-  
տակաղբով :

(Մալ)

ՊԱՐԱԿԱՍՏԱՆ

Թղթակցութիւն (Մեղու Հայաստանի)  
Լրագրի

Շահի յերոզոմ ճանապարհորդու-  
թիւնից յետ, բոլոր տէրութիւնքը  
սպասում էին տեսնել թէ ինչ տպա-  
ւորութիւնք արաւ այդ ուղեւորութիւ-  
նը նորին Արեւիկանիայի իւրան վե-  
րայ : Բոլորի յոյսը այն էր, որ Շահը  
տեսնելով եւրոպական աղանց երջա-  
նիկ գրութիւնը, ամենայն կերպիւ  
գուն կը գործէր իւր հոգեւորական և  
երջանիկ անելու և նոյա բարօրութեան  
վերայ մտածելու : Շատ հաւանական  
է, որ ինքն Շահը այդպիսի մտածո-  
ղութիւններով լի շտապում էր գաւ-  
նալ իւր երկիրը, և ահա մի անակըն-  
կալ յեղափոխութիւն, սարքում և  
պատրաստում կրօնամոլ մուլաների  
գրգռութեամբ, ստիպեց նորան գաւ-  
նալ ձեռք առնուլ այն գլխաւ և  
բացարձակ միապետական իշխանու-  
թիւնը, որանք մինչ այսօր վարուել են  
Պարսից թագաւորները իւրեանց հպա-  
տակալ հետ : Թէ ժողովրդեան և թէ  
մեծամեծների կամքն այն էր, որ Սաա-  
բազամը ձգուի իւր իշխանութիւնից,  
բաւ որում նա, ազգաբախում է, մեր  
սուրբ գերը կամենում է բառնալ :  
Միջոց Հուսէյն խան անկու սաարա-  
զամութիւնից կարող եւցաւ արտաքին  
գործոց նախարար : Բայց շատ մարդիկ  
էր դժ և դան Շահի բարկութեան և  
ձգուցան իւրեանց իշխանութիւնից :  
Գրեթէ երկու տարի Պարսկաստանը  
խռովութեան մէջ էր, ուստի և ան-  
կարելի էր թելել իմաթը հրատարակել  
Բայց մի քանի ամիս յառաջ հեռա-  
գիրը իմաց առաւ որ հրաժարեալ  
Սաբազամը Միջոց Հուսէյն խան  
կարգուել է Պարսկաստանի ընդհանուր  
զօրաց սպասարար : Եւ որովհետեւ իւր-  
սովութիւնը արդէն գրեթէ բոլոր-  
ովին գաղաւթ ևն, ուստի Շահը հրա-  
ման առաւ 2 ամիս յառաջ թէնդի-  
նաթը հրատարակել բոլոր Պարսկաս-  
տանի մէջ, եւ թէնդինաթը հրատա-  
րակեց, միայն ոչ թաւրից քաղա-  
քումը բառնում սորա բնակիչքը իսկա-  
մբեռանդ գողով, վախենում են ա-  
պրտաստութիւն ծագելուց և սպա-  
սում են յարմար առնի :

Նայեցե՛ք թիֆլիսից — Թաւրիզ երկու-  
թեւոյ շինութեան պայմանը արդէն  
հաստատուել է, և յոյս կայ, որ աղ-  
բիլին անեն շինութիւնը : Վերջապէս  
բարեկարգուելու է Պարսկաստանը :

Հ. Պաւլեւսեանց  
(Մեղու Հայաստանի)

ՉԻՆԱՅ ԵՐԵՎԱՆԻ ՈՐՈՐԴԻՆԵՐ  
ՀԱՆՈՒՄԸ

Երբոր Չինացի մը մեռնի, իւր ծը-  
նողը լաւ մը մեռելոյն աչքերը, քիթին

ու ախանջները կը փակեն և բերանը  
սաակ մը կը դնեն : Եւսոյ աղբիւրի մը  
քով տանելով մեռեալը, բերանը քիչ  
մը ջուր կը դնեն, որով մարմինը լու-  
ացում կը համարուի : Երեք օր և  
երեք գիշեր մեռելոյն վրայ կուլան  
և քուրմերը գարով աղօթքներ կը կար-  
դան : Երեւմա աղօթքներ կ'ընդհատեն  
ծնծայ պարներու համար : Քուրմերն  
այրանդակ ձայներ կը հանեն մեռե-  
լոյն հոգին գողնալու եկող չար ոգին  
մեղմելու համար : Երեք օրէն վերջը  
մեռելոյն իւր տօնական զգեստները  
կը հագցունեն, և զաղաղին մէջ դը-  
նելով, գերեզմանը պատրաստում  
տեղը կը տանին :

Դաղաղին առջեւն չորս մարդ է  
բաղկացեալ երկու խումբ կերթայ, ա-  
մենքն ալ սպիտակազգեստ : անկապ  
Չինացոյ մեծ սղոյ նշանն է :

Առաջին խումբը խոյսը տաւերով  
գրում մեռելոյն տապանագիրը կը  
տանի : Երկրորդ խումբն ալ մեռելոյն  
մարմինը պաղարակի վրայ դրած :  
Բաղմաթիւ քուրմեր ալ կերթան ճամ-  
բան աղօթքներ կարդալով : Երբ գե-  
րեզման կը հասնին և զաղաղը գե-  
տին կը դրուի, քուրմերը կ'սկսին ծնծ-  
ղայները հնչեցունել, որոց կը յաջոր-  
դէ անմիջապէս մեռելոյն ծնողաց կո-  
ծերն ալ :

Յուդաիկութեան հանգէսը լը-  
մնալէն վերջը, մեռելոյն ծնողքն,  
աղգակներն ու արեւիկաները մե-  
ղանին շուրջը կը ժողովուին, մեռե-  
լոյն իշխանու պատուելու համար :  
Քանի մը ժամ, այդ և կին կ'սկսին ու-  
տել և խմել, և ուրախութիւնն առա-  
ջին տխրութեան կը յաջորդէ : Այս-  
պէս երկուայն կայսրութեան (Չինաս-  
տանի) բնակիչներն այս տեսակ յու-  
ղարկութեան հանգէս կատարե-  
լով, այսինքն ըստ սովորութեան մեռ-  
եալն ողբալով, և այնուհետեւ իրենք  
գրեթէ օրախոսութեան, խմելու և  
ուտելու տալով, սոս. մեռեալն օրա-  
քերին կատարած և չար ոգին ալ  
մերժած կը համարին :

Չինաստանի մէջ քանի մը ընտանիք  
իրենց մեռելոց գաղաղները տունե-  
րին կը պահէին : այս սովորութիւնն  
երկայն տանն տեւել, և քիչ ժամանակ  
կ'ընէ որ կառավարութեան օրէնքն ար-  
գիլեց զայն, և հիմայ երեք օրէն վեր-  
ջը գրեթէ քուրմերն սրտնւած տե-  
ղերը կը տարուին :

Չինաստանի բոլոր գաւառաց մէջ  
գետնները խիստ սուղ են, և եթէ  
մէկն իւր մեռելոյն համար գերեզման  
պատրաստել ուզէ, քիչ մը գետին գը-  
նելու համար բաւական մեծ գումար  
մը պիտի վճարէ : Ուստի աղքատ ըն-  
տանիքները գերեզմանի ծախքէն ա-  
զատ մնալու համար, իրենց աղաղոց  
գրեթէ քուրմերը հարեաւ մէջ կը ձգեն : Այս  
բարբարոս և վայրենի սովորութիւնը  
տեղի տաւած է կարծելու թէ Չինա-  
ցիք անդթարար իրենց զաւակները  
կ'սպանեն :

(ԵՌԾ)

Հանաբեկ պաշտօնէի : — Աղքատ կին  
մը Մակեդոնի փիլիպոս թագաւո-  
րին քով կերթայ, իւր գաւառ պաշտա-  
նել տալու համար, արդարութեան և  
իրաւանց կողմը բռնելով, թագաւորը  
դինքը կը մերժէր, գաւառ տեսնելու  
պարտաւ ժամանակ չունենալով պատը-  
ռակ անելով, և ինը վճարելով այս-  
պէս շարունակ մերժուելէն և իւր ձայ-  
նը անդելի մնալէն, անգամ մ'ի  
սաստիկ զայրացաւ և թագաւորին պա-

տասխանեց : «Եթէ ըստ իրաւանց և  
արդարութեան գաւառ տեսնելու պա-  
րտաւ ժամանակ չունիս, մի թագաւո-  
րէր» : Թագաւորն այս պատասխան  
քին զօրութեան խեղամուտ եղաւ, զոր  
տառապեալ կ'ընձ արդար յասուը  
բարբառել կուտար, և բնաւ չզայրա-  
նալով, անմիջապէս կ'ընձ իրաւունքը  
բաւ :

(Քէզա)

Բռնաւոր թագաւոր մի օր մի քա-  
նի մը հոգի սպաննել ուզեց, որպէս  
թէ զինքը պառնաւնել ուզած ըլլան :  
Իւր առաջին խորհրդականը կ'անչեւ  
տալով, ըսաւ անոր : Հաւատարիմ օր-  
հրդականս, այսօր քանի մը մարդ ըս-  
պաննել պիտի տամ, կեանքս ինձմէ  
վերցնել ուզելուն համար : Խորհրդա-  
կանը որ լաւ գիտէր թէ անոնք ան-  
մեղ էին, ըսաւ թագաւորին : Երբ  
քանի սպաննել պիտի տայք այդ մար-  
դիկը, որովհետեւ անոնք բնաւ սղո-  
պիտ չար խորհուրդ մը յղացած չեն  
իրենց մէջ :

Թագաւորը զայրանալով, կը պա-  
տասխանէ : Եւ զքեզ մինչև ցարդ հա-  
ւատարիմս կը կարծէի, սակայն այն-  
պէս չէ եղեր, և չառ խաբուել եմ,  
զքեզ ալ մեռցնել պիտի տամ, այն  
գաւառներուն համար : Խորհրդականն  
առանց վարանելու և առանց վրդով-  
ման փոքրիկ նշան մը ցոյց տալու իւր  
գլխաց վրայ, կը պատասխանէ թա-  
գաւորին : «Տէր արքայ, մինչև վերջը  
քեզի հաւատարիմ մնալ իմ առաջին  
պարտքեւս մին է : Բայց սա լաւ բե-  
րունէ՛ թէ հաւատարմութիւնս ոչ թէ  
սաւա վիայելով այլ ճշմարտութիւնը  
խօսելով յայտնի պիտի ընեմ» :

(Քէզա)

ԻՄԱՆ

Մուհարրէմին ԿՄ ինճի չարչէնպիհ  
կեանիւ իրէքի մայր ինճի մէնտիլ  
իշխան մեփառաւ վաղը քիլիէն տայի  
վէ հուշարկամը պրերպրիսէ մերպութ  
էվրազ սահպիլ թարաֆրիսան զայ ի-  
տիլիլ վէ էվրազը մէղքիւր սահի-  
պիսան մաւառ քիլիսէնիլ իշխան  
եւարմանեւաղը տարի տէրքեար սու-  
լունմուշ օլտուզունման, էվրազը մէղ-  
քիւրէյի հէր քիլմ պուլմուշ իւն, Սու-  
լան Սէմէտ մէյաւնըմաւ, պահէլի  
գրքաթիլանէն կեօթ իրիւր, իդ-  
միլի Սիլ պէյէ թէպիլմ իշխանիլ  
թագաւորէ, 5 մեհարիէ ալթունու-  
միւթմէ վերլիլէնի սահպիլ թարա-  
ֆրիսան իւն օլտուր :

ԻՄԱՆ

Իսկիւտարտա ինտալիէն Արադ-  
գաւառ պաղը տէրունիսն 3 գաթ վէ  
5 օտար վէ 2 սալն վէ 2 քիլը, վէ  
պիւր մուշպալի վէ պիւր թաթիլը սու-  
ղունուսու վէ 80 արշընման իպարէթ  
պիւր պաղչէսի պուլունան 32 նիւմբի-  
լիէ մարազգամ ախալ պիւր խանէ,  
200 արշըն արաւ իւղերինտ պիւր օ-  
լունմուշ օլտուզու հալաէ հէմ սաթ-  
լըգ վէ ետիօտ քիւրաւա վիլիլէնէք  
օլտու, թալիլիլիսինի Գանիթ արճը-  
լարտա Սիլ բաշտ խանընտա իքինճի  
գաթմա 32 նիւմբիլի օտաւա միւ-  
րաւաթ իլմ մէթի :

ՄԱՆՈՒ ՂԱՅԻԹ

ԿԱՐԱՆԵՏ Թ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գարթատա Բենէյմիլի բաղարնտա  
նումբ 21 իրաւ խանընտա